

ЗИГМУНД ФРОЙД УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНА
КАФЕДРА ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ ДИСЦИПЛІН

ЗАТВЕРДЖЕНО
Вченою радою університету

Протокол № 10 від
«11» червня 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІСТОРІЯ ПСИХОЛОГІЇ

Освітній рівень: Перший (бакалаврський)

Галузь знань: С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини»

Спеціальність: С4 Психологія

Освітньо-професійна програма "Психологія"

Статус дисципліни: обов'язкова

Форма навчання: денна

<u>Форма навчання</u>	<u>Курс</u>	<u>Семестр</u>	<u>Лекції (год.)</u>	<u>Практичні (год.)</u>	<u>Самостійна робота студента (год.)</u>	<u>Разом (год.)</u>	<u>Залік (сем.)</u>
<u>Денна</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>34</u>	<u>16</u>	<u>70</u>	<u>120</u>	<u>1</u>

Робоча програма розроблена на основі освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів в галузі С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини», Спеціальність: С4 Психологія, затвердженої вченою радою ЗФУУ (протокол № 10 від «11» червня 2025 року).

Програму навчальної дисципліни розробив:

кандидат філософських наук,
доцент кафедри
загальноосвітніх дисциплін

(підпис)

Є. Буцикін

Робочу програму обговорено та затверджено на засіданні кафедри психології

Протокол № 9 від «21» травня 2025 року

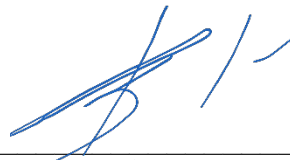
Завідувачка кафедри
загальноосвітніх дисциплін

(підпис)

Т. Швидченко

Гарант ОПП «Психологія»

(підпис)

І. Клименко

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» _____ 20__ р., протокол №__
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» _____ 20__ р., протокол №__
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» _____ 20__ р., протокол №__
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» _____ 20__ р., протокол №__
(підпис) (ПІБ)

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ОПП, ступень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		Денна форма навчання	
Кількість кредитів - 4	Галузь знань – С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини»	Статус дисципліни Обов'язкова Мова навчання Українська	
Змістових модулів - 4	Спеціальність: С4 Психологія Освітньо-професійна програма «Психологія»	Рік підготовки	
		1-й	
		Семестр	
			1-й
Загальна кількість кредитів/годин - 4/120		Лекції (год.)	
		34	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних - 4 год.;	Ступень вищої освіти - Бакалавр	Практичні(год.)	
		16	
		Самостійна робота(год.)	
		70	
		Всього	
		120	
		Вид контролю	
			Залік

2.1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни «Історія психології» є формування цілісного уявлення про розвиток психологічної науки, її основні етапи, концепції та школи, а також усвідомлення закономірностей становлення психології як самостійної галузі знань у контексті культурних, соціальних та наукових змін.

2.2. Завдання вивчення дисципліни

Основними завданнями вивчення дисципліни «Історія психології» є:

1. ознайомлення студентів з основними етапами розвитку психологічної думки від античності до сучасності;
2. вивчення внеску провідних учених та шкіл у становлення психології як науки;
3. формування розуміння взаємозв'язку психології з філософією, медициною, педагогікою та іншими галузями знань;
4. аналіз соціально-культурних умов, що впливали на розвиток психологічних концепцій;
5. розвиток навичок критичного мислення щодо історичних теорій та їхнього значення для сучасної науки;
6. усвідомлення закономірностей еволюції психологічних ідей та їхнього впливу на сучасні напрями психології;

7. виховання наукового світогляду та професійної ідентичності майбутнього психолога.

2.3. Найменування компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни.

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

СК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології

СК2. Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ.

2.4. Передумови для вивчення дисципліни.

Забезпечення підготовки фахівців у галузі психології здійснюється за системним принципом наступності дисциплін, що формують у студентів поступове оволодіння теоретичними знаннями, практичними навичками та професійними компетентностями.

Пререквізити:

Оскільки дисципліна «Історія психології» викладається у першому семестрі першого року навчання, пререквізитів немає.

Постреквізити:

Засвоєння курсу «Історія психології» є базою для подальшого вивчення таких навчальних дисциплін:

- Загальна психологія – для формування системних знань про психічні процеси, стани та властивості особистості.
- Психологія особистості – для розуміння закономірностей розвитку, структури та динаміки особистості.
- Етика професійної діяльності психолога – для формування професійної ідентичності, моральних та етичних принципів у роботі психолога.

2.5. Результати навчання

ПР1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання

ПР2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1. Вступ до історії психології

Тема 1. Психологія як самостійна наука

- Структура та огляд курсу
- Різні підходи в історіографії
- Історія психології як історія методологій (місце методології в науковому дослідженні)

Тема 2. Філософія та психологія

- Філософське виявлення предмету психологічного дослідження
- Підстави та структура предметного досвіду як об'єкт філософського (психологічного) дослідження
- Душа (психіка) як рушій та здатність розуміти

Тема 3. Історія уявлень про локалізацію психічних процесів

- Теоретичні уявлення античної медицини щодо локалізації психічних процесів
- Впливи натурфілософії на формування уявлення про характер і локалізацію психічних процесів

Тема 4. Ранні дослідження фізіології центральної нервової системи

- Ранні експериментальні дослідження ЦНС (F. Magendie (1785-1855), Ch. Bell (1774-1842), J. P. Müller (1801-1858), H. L. von Helmholtz (1821-1894), A. Volta (1745-1827), E. Du Bois-Reymond (1818-1896))
- Теоретичні засади та історія виникнення френології (F. J. Gall (1758-1828), J.C. Spurzheim (1776-1832))

Тема 5. Емпіризм versus раціоналізм

- Теоретичні засади філософії емпіризму (питання про походження знання; критика концепції вроджених ідей)
- Теоретичні засади асоціаційної психології (вчення Джеймса Міла про механічну асоціацію ідей; модифікація принципу механістичної асоціації в психології Джона-Стюарта Міла)

Тема 6. Теоретичні засади дедуктивного раціоналізму

- Теоретичні засади дедуктивного раціоналізму Рене Декарта
- Вчення про дві субстанції та вроджені ідеї

Змістовний модуль 2. Психологія пізнавальних здатностей та експериментальна психологія

Тема 7. Трансцендентальний поворот у філософії та його вплив на становлення предмету психологічного дослідження

- Учення І. Канта про пізнавальні здатності та його вплив на становлення психології пізнавальних здатностей)
- Час і простір як чисті форми споглядання
- Учення про трансцендентальні категорії розсуду та трансцендентальні ідеї розуму

Тема 8. Вільгельм Вундт: Становлення нової експериментальної (фізіологічної) психології

- Створення першої лабораторії експериментальних психологічних досліджень (В. Вундт, Т. Фехнер, В. Джеймс)

- Засади психологічного структуралізму (елементаризму) (В. Вундт, Е. Титченер)
- Засади інтроспекційної психології

Тема 9. Інший проект емпіричної психології

- Засади психології акту Ф. Brentano (питання про предмет психологічного дослідження: розрізнення психічних та фізичних явищ)
- Засади емпіричної психології К. Штумпфа
- Психологія Ф. Brentano та К. Штумпфа як передтечі феноменологічної психології Е. Гусерля (питання про відмінність якісних та кількісних досліджень у сучасній психології)

Тема 10. Інші проекти психологічної науки (кінець XIX початок XX ст.)

- Теоретичні засади психофізики Т. Фехнера (закон Фехнера-Вебера)
- Г. Ебінгаус: перші психологічні дослідження пам'яті (метод беззмістовних складів)
- О. Кульпе: особливості досліджень Вюрцбурзької школи

Тема 11. Теоретичні засади функціоналізму в психологічному дослідженні

- Теоретичні засади психології В. Джеймса
- Дослідження сприймання часу
- Функціоналістська теорія емоцій (теорія Джеймса-Ленгле)
- Функціоналістське розв'язання психофізичної проблеми

Тема 12. Застосування функціоналістського підходу

- Теоретичні засади функціоналістської психології Дж. Дьюї
- Застосування функціоналістської психології в педагогіці (Дж. Дьюї)
- Застосування функціоналістського підходу в застосовній психології: дослідження Г. Мюнстерберга
- Г. Мюнстерберг як психотерапевт

Змістовний модуль 3. Психологія та психотерапія

Тема 13. Історія виникнення психотерапії та засадничі підходи

- Історія уявлень про психічні хвороби
- Гуманістичні тенденції щодо зміни ставлення до психічно хворих (Ф. Пінель, Е. Крепелін)
- Магнетизм, сугестія, гіпноз: предтечі сучасної психотерапії (А. Месмер, І. Бернгайм, Ж-М. Шарко)

Тема 14. Теоретичні засади психоаналізу

- Теоретичні засади класичного психоаналізу
- Учення про психічний апарат і психічні структури
- Учення про потяги та сексуальність

- Учення про захисні механізми
- Сучасна критика психоаналізу

Тема 15. Теоретичні засади Гештальт-психології

- Критика елементаристського підходу в психологічному дослідженні
- Учення про гештальт та емерджентність
- Дослідження практичного інтелекту вищих приматів (В. Келер)

Тема 16. Застосування принципів Гештальт-психології

- Застосування принципів Гештальт-психології в застосовній психології
- Дослідження групової динаміки (К. Левін)
- Засади топологічної психології та психології поля (К. Левін)

Тема 17. Теоретичні засади бігевіористського підходу в психології

- Гуманістичні тенденції щодо зміни ставлення до психічно хворих (Ф. Пінель, Е. Крепелін)
- Магнетизм, сугестія, гіпноз: предтечі сучасної психотерапії (А. Месмер, І. Бернгайм, Ж-М. Шарко)

Тема 18. Теоретичні засади необігевіоризму

Теоретичні засади класичного психоаналізу

- Учення про психічний апарат і психічні структури
- Учення про потяги та сексуальність
- Учення про захисні механізми
- Сучасна критика психоаналізу

Змістовний модуль 4. Теоретичні засади сучасної психології

Тема 19. Теоретичні засади екологічної психології

- Методологічні особливості екологічного підходу в сучасних психологічних дослідженнях (Дж. Гібсон)
- Теоретичні засади екологічної теорії зорового сприймання (Дж. Гібсон)

Тема 20. Застосування екологічного підходу в сучасній психотерапії та нейробіології

- Засади екологічної психотерапії (Ю. Вілі, Т. Фукс)
- Енактивістський, екологічний та втілений підходи у сучасній психотерапії
- Енактивістський, екологічний та втілений підходи в сучасних дослідження мозку

Тема 21. Львівська психологічна школа

- Діяльність Казимира Твардовського у Львівському університеті
- Українські витоки польської психології
- Степан Балей: український Фройд чи український Brentano?

4. Структура залікового кредиту з дисципліни

Назви змістовних модулів і тем практичних занять	Кількість годин			
	денна форма			
	усього	у тому числі		
		л.	пр.	с.р.
1	2	3	4	5
Змістовний модуль 1. Вступ до історії психології				
Тема 1. Психологія як самостійна наука	5	1	1	3
Тема 2. Філософія та психологія	5	1	1	3
Тема 3. Історія уявлень про локалізацію психічних процесів	5	1	1	3
Тема 4. Ранні дослідження фізіології центральної нервової системи	5	1	1	3
Тема 5. Емпіризм versus раціоналізм	5	1	1	3
Тема 6. Теоретичні засади дедуктивного раціоналізму	5	1	1	3
Змістовний модуль 2. Психологія пізнавальних здатностей та експериментальна психологія				
Тема 7. Трансцендентальний поворот у філософії та його вплив на становлення предмету психологічного дослідження	5	1	1	3
Тема 8. Вільгельм Вундт: Становлення нової експериментальної (фізіологічної) психології	5	1	1	3
Тема 9. Інший проект емпіричної психології	6	2	1	3
Тема 10. Інші проекти психологічної науки (кінець XIX початок XX ст.)	6	2	1	3
Тема 11. Теоретичні засади функціоналізму в психологічному дослідженні	6	2	1	3
Тема 12. Застосування функціоналістського підходу	6	2	1	3
Змістовний модуль 3. Психологія та психотерапія				
Тема 13. Історія виникнення психотерапії та засадничі підходи	6	2	1	3
Тема 14. Теоретичні засади психоаналізу	6	2	1	3
Тема 15. Теоретичні засади Гештальт-психології	6	2	1	3
Тема 16. Застосування принципів Гештальт-психології	6	2	1	3
Тема 17. Теоретичні засади бігевіористського підходу в психології	6	2	-	4
Тема 18. Теоретичні засади необігевіоризму	6	2		4
Змістовний модуль 4. Теоретичні засади сучасної психології				
Тема 19. Теоретичні засади екологічної психології	6	2	-	4
Тема 20. Застосування екологічного підходу в сучасній психотерапії та нейробіології	7	2	-	5
Тема 21. Львівська психологічна школа	7	2	-	5
Усього:	120	34	16	70

5. Тематика практичних занять з дисципліни

Тема 1. Душа (психіка) як рушій і здатність розуміти (перше заняття)

- Різновиди душі за Аристотелем (рослинна, тваринна, розумна)
- Платонова ідея про три начала душі (вчення про бажання, гідність і розум)

Тема 2. Душа психіка як рушій і здатність розуміти (друге заняття)

- Вчення Платона про ідеї
- Вчення Аристотеля про категорії та чотири причини

Тема 3. Античне уявлення про пам'ять і сновидіння

- Ранні античні уявлення про природу пам'яті та запам'ятовування
- Ранні античні уявлення про природу сну й сновидіння

Тема 4. Ранні дослідження фізіології центральної нервової системи

- Уявлення про електричну природу психічних процесів
- Особливості підходу щодо питання локалізації психічних процесів

Тема 5. Теоретичні засади філософії емпіризму та їхній вплив на становлення психологічної науки

- Учення про сприйняття та ідеї
- Учення про асоціацію ідей
- Учення про прості та складні ідеї

Тема 6. Теоретичні засади раціоналістичної філософії Рене Декарта та її вплив на становлення психології

- Принцип абсолютного сумніву
- Учення про дві субстанції
- Обґрунтування позачасової та позапросторової природи людської «душі»

Тема 7. Трансцендентальний поворот у філософії. Вплив філософії І. Канта на становлення психології пізнавальних здатностей

- Сутність трансцендентального методу І. Канта.
- Відмінність між емпіричним та трансцендентальним підходом.
- Роль категорій розуму у пізнанні.
- Значення критики чистого розуму для формування нової парадигми психології.

Тема 8. Теоретичні засади структуралістської психології. Рецепція психології В. Вундта у США Е. Титченером. Міф про елементаризм.

- Визначення предмету психології у структуралізмі.
- Метод інтроспекції як головний інструмент дослідження.
- Поняття «елементів свідомості» (відчуття, уявлення, почуття).
- Завдання структуралізму: опис, класифікація та аналіз психічних процесів.

Тема 9. Теоретичні засади емпіричної психології Ф. Brentano

- Спрямованість кожного психічного акту на об'єкт («свідомість завжди є свідомістю чогось»).
- Значення інтенціональності для подальшого розвитку феноменології та когнітивної психології.

Тема 10. Інші проєкти психологічної науки (XIX-XX ст)

- Теоретичні засади психофізики

- Закон Фехнера-Вебера
- Перші дослідження психологічні пам'яті (Г. Ебінгауз)

Тема 11. Функціоналістська теорія емоцій та її критика

- Емоції як пристосувальна функція
- Емоція як наслідок переживання фізіологічної реакції

Тема 12. Теоретичні засади функціоналістської настанови в психологічному дослідженні

- Психіка як інструмент адаптації до середовища.
- Дослідження функцій свідомості, а не її елементів.
- Орієнтація на практичне застосування психологічних знань.

Тема 13. Передісторія європейської психотерапії

- Теоретичні засади магнетизму
- Психотерапія як лікування соматичних хвороб шляхом психічного впливу

Тема 14. Теоретичні засади класичного психоаналізу

- Учення про психічний апарат і психічну структуру (Свідоме, передсвідоме, несвідоме; Воно, Я, Над-Я)
- Учення про засадничі потяги
- Психоаналітична теорія сексуальності
- Учення про захисні механізми (Витискання, Перенесення)

Тема 15. Теоретичні засади Гештальт-психології

- Теоретичні засади Гештальт-психології
- Поняття Інсайту (убачання)
- Поняття Гештальту
- Концепція Гештальт-навчання

Тема 16. Психологія поля та топографічна психологія Курта Левіна

- Поняття вектору
- Поняття поля
- Поняття валентності
- Поняття репульсії та атракції

Тема 17. Теоретичні засади бігевіористського підходу в психології

- Поведінка як предмет бігевіористського дослідження
- Бігевіористська критика інспекційної філософії свідомості

Тема 18. Теоретичні засади необігевіоризму

- поняття підкріплення
- поняття негативного підкріплення

- поняття операнту
- поняття оперантного навчання

Тема 19. Теоретичні засади екологічної психології

- Відмінність між людським простором і простором геометрії
- Поняття площини й поверхні
- Поняття розсіяного світла
- Поняття інваріанту

Тема 20. Застосування екологічного підходу в сучасній психотерапії та нейробіології

- Поняття особистої ніші та особистого світу
- Поняття репульсивних та атрактивних просторів
- Поняття «зажитого простору»
- Проблема редукціонізму в сучасній нейробіології

Тема 21. Про предмет і метод психології у львівській психологічній школі

- Що є предметом психології за Балеєм. Пов'яжіть його погляди з традицією Західної психології
- Елементи психічного за Балеєм
- Як би ви змалювали (методологічне) місце психології Балея у загальній європейській традиції?

6. Тематика самостійних занять з дисципліни

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Відмінності між науковою психологією та філософськими уявленнями про душу.	3
2	Взаємозв'язок психології з філософією.	3
3	Давні уявлення про «місце душі» (античність, середньовіччя).	3
4	Значення фізіологічних відкриттів для психології.	3
5	Вплив цих напрямів на формування психологічних концепцій.	3
6	Критика та сучасне значення раціоналістичних підходів.	3
7	Трансцендентальна філософія як основа формування предмету психології.	3
8	Вплив фізіології на становлення психології як науки.	3
9	Значення емпіричних підходів для подальшого розвитку психології.	3
10	Гештальтпсихологія як альтернатива асоціативним концепціям.	3

11	Значення функціоналізму для розвитку прикладної психології.	3
12	Вплив функціоналізму на сучасні когнітивні та поведінкові напрями.	3
13	Основні напрями психотерапії: психоаналітичний, гуманістичний, когнітивно-поведінковий.	3
14	Вплив психоаналізу на розвиток клінічної та культурної психології.	3
15	Гештальт як альтернатива асоціативній психології.	3
16	Використання Гештальт-принципів у сприйнятті та мисленні.	4
17	Критика інтроспекції та акцент на об'єктивному спостереженні.	4
18	Значення необіхевіоризму для сучасної когнітивної та поведінкової психології.	4
19	Взаємозв'язок людини та середовища як предмет психології.	4
20	Інтеграція екологічного підходу у сучасні нейробіологічні дослідження.	5
21	Значення Львівської школи для розвитку української та європейської психології.	5
Всього		70

7. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

У процесі вивчення дисципліни «Історія психології» використовуються наступні методи оцінювання навчальної роботи студентів:

- стандартизовані тести;
- поточне опитування;
- залікове модульне тестування та опитування;
- реферати, презентації;
- залік.

8. Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Історія психології» визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		Модуль 4	
20%	5%	20%	5%	20%	5%	20%	5%
Поточне оцінювання	Модульний контроль 1	Поточне оцінювання	Модульний контроль 2	Поточне оцінювання	Модульний контроль 3	Поточне оцінювання	Модульний контроль 4
Оцінка за поточне		Оцінка за поточне		Оцінка за поточне		Оцінка за поточне	

оцінювання визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих під час занять (6 занять, 6 тем – 6 оцінок). 2.Модульний контроль 1 проводиться на 6 занятті. Оцінка за Модульний контроль 1 виставляється на підставі виконання письмового завдання.	оцінювання визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих під час занять (6 занять, 6 тем – 6 оцінок). 2.Модульний контроль 2 проводиться на останньому практичному занятті. Оцінка за Модульний контроль 2 виставляється на підставі виконання письмового завдання.	оцінювання визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих під час занять (6 занять, 6 тем – 6 оцінок). 2.Модульний контроль 3 проводиться на останньому практичному занятті. Оцінка за Модульний контроль 3 виставляється на підставі виконання письмового завдання.	оцінювання визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих під час занять (3 заняття, 3 теми – 3 оцінки). 2.Модульний контроль 4 проводиться на останньому практичному занятті. Оцінка за Модульний контроль 4 виставляється на підставі виконання письмового завдання.
---	--	--	--

Усі форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів зазначенні в положенні університету про оцінювання результатів вивчення навчальної дисципліни.

Шкала оцінювання

За шкалою університету	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90-100	відмінно	A (відмінно)
85-89	добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

№ п/п	Найменування	Номер теми
1	Комунікаційне програмне забезпечення (Google Chrome, Firefox)	1-21
2	Наявність доступу до мережі Інтернет	
3	Персональні комп'ютери, ноутбук.	
4	Комунікаційне програмне забезпечення (Zoom) для проведення занять у режимі он-лайн (за необхідності)	
5	Комунікаційна навчальна платформа (Moodle) для організації дистанційного навчання (за необхідності)	

6	Програмне забезпечення: ОС Windows	
7	Інструменти Microsoft Office (Word; Excel; Power Point і т. і.)	

10. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні:

1. Аристотель. Метафізика. (2022). Темпора (прочитайте 1, 2, 3 книги)
2. Балей, С. (1916). З психології творчості Шевченка. Naklad vydavnytstva "Shliakhy".
3. Балей, С. Нариси з історії психології. Львів: Вид-во АН УРСР, 1930. 210 с.
4. Брентано, Ф. Психологія з емпіричної точки зору. Лейпциг: Duncker & Humblot, 1874. 345 с.
5. Вундт, В. Основи фізіологічної психології. Лейпциг: Engelmann, 1874. 870с.
6. Гібсон, Дж. Екологічний підхід до зорового сприйняття. Бостон: Houghton Mifflin, 1979. 332 с.
7. Декарт Р. Медитації про першу філософію / Метафізичні медитації. Медитації I і II [Текст] / Р. Декарт // Sententiae. – 2009. – № 1. – С. 158-229.
8. Джеймс, В. Психологія. Курс лекцій. Нью-Йорк: Henry Holt, 1890. 689 с.
9. Кант, І. Критика чистого розуму. Рига: Hartknoch, 1781. 856 с.
10. Келлер, В. Гештальтпсихологія. Берлін: Springer, 1929. 280 с.
11. Мей, Р. Екзистенціальна психологія. Нью-Йорк: Random House, 1961. 250 с.
12. Прібє, С. Психічне здоров'я біженців: соціальні та культурні аспекти. Лондон: Routledge, 2020. 290 с.
13. Скіннер, Б. Наука і людська поведінка. Нью-Йорк: Macmillan, 1953. 430 с.
14. Уотсон, Дж. Поведінка: Вступ до порівняльної психології. Нью-Йорк: Holt, 1914. 320 с.
15. Фрейд, З. Вступ до психоаналізу. Відень: Internationaler Psychoanalytischer Verlag, 1917. 412 с.

Додаткові:

1. Alexander, B. K., & Shelton, C. P. (2014). A history of psychology in Western civilization. Cambridge University Press.
2. Aristotle. (330 B.C.) On Memory and Recollection. Readings In The History Of Psychology
3. Bell, Ch. (1811). Ideas of New Anatomy of The Brain. Readings In The History Of Psychology
4. Braid, James (1846). The Power of The Mind Over The Body. Readings In The History Of Psychology
5. Descartes, R. (1650). The Passions of The Soul. Readings In The History Of Psychology
6. Ebbinghaus, H. (1885). Concerning memory. Readings In The History Of Psychology
7. Fechner, G. T. (1860). Elements of Psychophysics. Readings In The History Of Psychology
8. Flourens, P. (1824). Experimental Researches on The Properties and Functions of The Nervous System in The Vertebrate Animals. Readings In The History Of Psychology

Psychology

9. Helmholtz, H. (1867). On the Rate of Transmission of The Nerve Impulse. Readings In The History Of Psychology
10. Hicks, R. D. (Ed.). (2015). Aristotle de anima. Cambridge University Press.
11. Hobbes, T. (1651) Human Nature. Readings In The History Of Psychology
12. James, W. (1884). What is an Emotion? Readings In The History Of Psychology. Readings In The History Of Psychology
13. Lewin, K. (1938). Examples of measurement of forces.
14. Lewin, K. (1939). Field theory and experiment in social psychology: Concepts and methods. American journal of sociology, 44(6), 868-896.
15. Locke, J. (1690) An Essey Concerning Human Understanding. Readings In The History Of Psychology
16. Mesmer, F. A. (1779). Animal Magnetism. Readings In The History Of Psychology
17. Mill, J. (1829). Analysis of The Phenomena of The Human Mind. Readings In The History Of Psychology
18. Mill, J.S. (1843). Psychology And Ethology. Readings In The History Of Psychology
19. Mueller, J. The Specific Energies of Nerves. Readings In The History Of Psychology
20. Schultz, D. P., & Schultz, S. E. (2011). A history of modern psychology. Wadsworth, Cengage Learning.
21. Skinner, B. F. (1958). Reinforcement today. American Psychologist, 13(3), 94.
22. Skinner, B. F. (1963). Operant behavior. American psychologist, 18(8), 503.
23. Skinner, B. F. (1971). Operant conditioning. The encyclopedia of education, 7, 29-33.
24. Titchener, E. B. (1898). The Postulates of a Structural Psychology. Readings In The History Of Psychology
25. Weber, E. H. (1834). Concerning Touch. Readings In The History Of Psychology
26. Weber, E. H. (1846). The Sense of Touch and Common Feeling. Readings In The History Of Psychology
27. Wundt, W. (1873). Postulates Of Physiological Psychology. Readings In The History Of Psychology
28. Бале́й, С. В. (1925). Трійця в творчості Шевченка. Збірник математично-природописно-лікарської секції НТШ, 23, 105-133.
29. Бале́й, С. Експеримент в науці психології/Степан Бале́й. Зібр. пр.: у, 5, 151-170.
30. Бале́й, С. Нарис психології/Степан Бале́й. Зібр. пр.: у, 5, 271-353.
31. Підмогильний, В. (1927). ІВАН ЛЕВИЦЬКИЙ-НЕЧУЙ.(Спроба психоаналізи творчості). *Життя й революція*, (9), 295-303.
32. Cannon, W. B. (1914). Recent Studies of Bodily Effects of Fear, Rage And Pain. Readings In The History Of Psychology
33. Фройд, З. (2023). НАРИС ПСИХОАНАЛІЗУ. ЧАСТИНА 1. ПРИРОДА ПСИХІЧНОГО. Український психоаналітичний журнал, 1(1), 54-61.

34. Фройд, З. (2023). НАРИС ПСИХОАНАЛІЗУ. ЧАСТИНА 2. ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ. Український психоаналітичний журнал, 1(2), 60-66.
35. Фройд, З. (2023). ПРО ПСИХОТЕРАПІЮ. Український психоаналітичний журнал, 1(2), 67-70.

Інформаційні ресурси:

1. **History of Psychology (APA Journal)**
<https://www.apa.org/pubs/journals/hop> ([apa.org in Bing](#))
2. **PsycINFO (APA Database)** <https://www.apa.org/pubs/databases/psycinfo>
([apa.org in Bing](#))
3. **Google Scholar**
<https://scholar.google.com>
4. **Verywell Mind – The Origins of Psychology**
<https://www.verywellmind.com/the-origins-of-psychology> ([verywellmind.com in Bing](#))
5. **Wikipedia – History of Psychology**
https://en.wikipedia.org/wiki/History_of_psychology ([en.wikipedia.org in Bing](#))
6. **British Psychological Society (BPS)** <https://www.bps.org.uk>
7. **International Union of Psychological Science (IUPsyS)**
<https://www.iupsys.net>
8. **UNESCO Digital Library** <https://unesdoc.unesco.org>